

Undervurderede omkostninger + overvurderede indtægter = vedtagelse

Danske gigantprojekter bliver vedtaget efter en formel, der sikrer en omvendt darwinisme: De dårligste projekter overlever, dokumenterer ny doktorafhandling.

Af Birgitte Marfelt, mandag 30. apr 2007 kl. 00:00

Underbudgetterede omkostninger + overbudgetterede indtægter = vedtagelse.

Sådan ser Machiavellis formel ud. Det er den, som Storebæltsforbindelsen, Øresundsforbindelsen, metroen og DR Byen alle er resultat af, konstaterer professor, dr. techn. Bent Flyvbjerg i ny doktorafhandling "Megaprojekters politik og planlægning: Problemer, årsager, løsninger".

Hans afhandling viser, hvordan politikere, embedsmænd og forretningsfolk bag projekterne på Machiavellisk vis underbudgetterer omkostninger og overbudgetterer indtægter for at få deres projekter vedtaget.

Omvendt darwinisme

Det resulterer i en omvendt darwinisme, hvor de dårligste projekter overlever. Konsekvensen er økonomiske milliardtab i stedet for den økonomiske vækst, som politikerne lover.

»Projektmagerne bruger hellere vildledende underbudgettering til at få deres monumenter bygget frem for retvisende budgetter, som kunne sikre, at de bedste projekter bliver bygget, og de dårligste sorteret fra,« siger Bent Flyvbjerg.

»Tilsvarende vender overbudgetterede indtægter tilbage som manglende indkomst og som en ny runde af skandaler, når projektet tages i brug,« tilføjer han.

Bent Flyvbjerg anvender metroen som det illustrative eksempel på omvendt darwinisme.

»Projektet blev 151 procent dyrere og med cirka 40 pct. færre passagerer end forudsagt. Det, der lignede en god investering, er blevet en finansiel katastrofe. Og de ansvarlige er i færd med at feje problemet ind under gulvtæppet ved at omorganisere Ørestadsselskabet.«

Flere højrisikable projekter på vej

Bent Flyvbjerg håber, at udviklingen vender nu, hvor Finansministeriet er begyndt at interessere sig for problemet:

»Det er vigtigt, fordi flere højrisikable milliardprojekter som metrocityringen, en ny bane mellem København og Ringsted og en Femernbælt-forbindelse er på vej. Får man ikke styr på budgetterne nu, så ligger ansvaret hovedsageligt hos Finansministeriet.«

Med den nye afhandling, som han forsvarede 8. juni, bliver Bent Flyvbjerg medlem af den lille elite

af forskere, som har forsvaret to danske doktorgrader, og han bliver den første af slagsen fra Aalborg Universitet. Bent Flyvbjerg har i forvejen den ingeniørvidenskabelige doktorgrad og forsvarer nu dr. scient.-graden.